



CRNA GORA
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
I POŠTANSKU DJELATNOST

Broj: 0404 - 4220/2
Podgorica, 18.09.2025.godine

IZVJEŠTAJ

o sprovedenom otvorenom konsultativnom procesu povodom pripreme Pravilnika o načinu i uslovima pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija) je, u skladu sa Uputstvom o vođenju otvorenog konsultativnog procesa u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga broj: 0902-1956/1 od 09.04.2025. godine, povodom pripreme Pravilnika o načinu i uslovima pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme (akt br. 0404-4220/1 od 21.07.2025. godine), pokrenula otvoreni konsultativni proces.

Javni poziv za dostavljanje komentara, mišljenja i sugestija objavljen je na internet stranici Agencije <https://ekip.me/documents/public-consultations/otvoreni-konsultativni-proces-povodom-pripreme-pravilnika-o-nacinu-i-uslovima-pristupa-kolokacije-i-zajednickog-koriscenja-elektronske-komunikacione-infrastrukture-i-povezane-opreme> 21.07.2025. godine.

Po javnom pozivu za dostavljanje komentara, mišljenja i sugestija u vezi sa Nacrtom Pravilnika, svoje stavove su dostavili sljedeći pravni subjekti:

- Crnogorski Telekom A.D. Podgorica i
- Mtel d.o.o. Podgorica.

U nastavku teksta je dat pregled komentara, primjedbi i sugestija **Crnogorskog Telekom**a na Nacrt Pravilnika i odgovori Agencije na iste.

1. Komentar Crnogorskog Telekom:

„1. Član 2 i Član 13 – definicija „slobodnog prostora“ (rok od 120 dana)

Predlažemo produženje roka od 120 dana na najmanje dvije godine, imajući u vidu složenost procesa planiranja, izmještanja i ažuriranja infrastrukture. Rok od 120 dana može biti prekratak za realizaciju tehničkih i administrativnih aktivnosti. Dodatno, nema logike ni sa aspekta korisnika koji koriste predmetnu infrastrukturu, jer ovako kratak rok može prouzrokovati otežano planiranje, neizvjesnost u korišćenju kapaciteta i potencijalne tehničke i komercijalne probleme.“

Odgovor Agencije na komentar 1: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Prihvatanjem navedenog predloga bi se prilično obesmisllilo zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, jer operatori nijesu motivisani za uklanjanje opreme koja se ne koristi. U slučaju da ne postoji navedena obaveza, sa razumnim rokom, operatori bi mogli potpuno neopravdano da na račun opreme koja se ne koristi proglase određene elemente elektronske komunikacione infrastrukture zauzetim, tj. da prilikom zahtjeva za zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture daju negativne odgovore, u roku od dvije godine. Po mišljenju Agencije to je u direktnoj suprotnosti sa ciljevima ovog pravilnika i Zakona o elektronskom komunikacijama koji se odnose na što brži razvoj elektronskih komunikacionih mreža, čemu u velikoj mjeri doprinosi zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture.

2. Komentar Crnogorskog Telekoma:

„Terminološka neusklađenost – „nužna rezerva“ i „servisni prostor“ (Član 2 i Član 13)

U nacrtu se koriste termini „nužna rezerva“ i „neophodni/servisni prostor“ za isti pojam. Radi pravne sigurnosti i jednoobrazne primjene u praksi, predlažemo da se terminološki usklade i da se u cijelom tekstu pravilnika koristi samo jedan termin nužna rezerva sto je u skladu sa definicijama iz Zakona o elektronskim komunikacijama. Takođe, smatramo korisnim i dopuniti definiciju nužne rezerve na način da se odnosi i na antenske stubove i zgrade /objekte.“ ...

Odgovor Agencije na komentar 2: Djelimično se prihvata.

Obrazloženje: Agencija prihvata predlog za korišćenje termina „nužna rezerva“ u tekstu pravilnika, pa će u skladu sa tim korigovati tekst člana 13 pravilnika. Dio oko dopune definicije „nužne rezerve“ na način da se odnosi na antenske stubove i zgrade/objekte Agencija nije prihvatila, jer smatra da za ove vrste elektronske komunikacione infrastrukture nije potrebno definisati ovaj pojam, a što je praksa i regulatora iz okruženja i EU.

3. Komentar Crnogorskog Telekoma:

„Član 6– informacije o kablovskoj kanalizaciji

Nakon spiska lokacija i uslova korišćenja, predlažemo da se doda odredba da se informacije o kablovskoj kanalizaciji mogu pronaći na geoportalu Agencije. Na taj način bi se obezbijedila preciznija odredba a u cilju efikasnije primjena pravilnika.“

Odgovor Agencije na komentar 3: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Agencija smatra da takva informacija ne treba da bude u pravilniku kao opštem pravnom aktu. Pri tome, operatori su upoznati sa činjenicom da su detaljni podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi dostupni na geoportalu Agencije. Pored toga, operator koji ima obaveze u skladu sa članom 6 pravilnika, može između ostalog da objavi predloženu informaciju na svojoj internet strani.

4. Komentar Crnogorskog Telekoma:

„Član 9- rok od 15 dana za odgovor na zahtjev

Rok od 15 dana je prekratak za pripremu tehničkog rješenja, procjenu troškova i koordinaciju između subjekata. U praksi, ovako kratak rok može dovesti do nepotpunih ili neadekvatnih

odgovora, što dalje komplikuje postupak i produžava realizaciju. Predlažemo produženje roka na najmanje 30 dana, kako bi se obaveze mogle realno i kvalitetno izvršiti.“

Odgovor Agencije na komentar 4: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Rok za odgovor na zahtjev, koji je naveden u članu 9 Nacrta pravilnika, jeste rok koji postoji i u važećem Pravilniku, koji je donijet 2014. godine. Kako tokom njegove primjene Agencija nije dobijala ni žalbe ni navode o nepoštovanju ovog roka, smatramo da je potpuno opravdano nastaviti sa primjenom istog roka. Pri tome, ovaj rok je svakako doprinio, a vjerujemo da će i u budućnosti doprinositi efikasnom zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture.

5. Komentar Crnogorskog Telekoma:

„Član 14 – stav 2, 4 5 i 6 (povećanje raspoloživosti slobodnog prostora)

Potrebno je preciznije pojasniti obaveze koje proizilaze iz ovih odredbi. Formulacije nijesu dovoljno jasne i mogu dovesti do različitog tumačenja u pogledu obaveze planiranja nastavka kabla i omogućavanja proširenja/dopune kanalizacije kao i u pogledu obaveza kod povećanja kapaciteta antenskog stuba i dogradnje postojećeg prostora u zgradama /objektima.“

Odgovor Agencije na komentar 5: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Smatramo da su obaveze u navedenim stavovima potpuno jasne, posebno uzimajući u obzir odredbe člana 9 nacrta pravilnika, kojim je precizirano koje obaveze ima infrastrukturni operator, a koje obaveze ima operator korisnik. Naime, kako je navedeno u članu 9, na osnovu tehničkog rješenja za zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture koje priprema infrastrukturni operator se utvrđuje potreba za pojedinim aktivnostima (npr. uvlačenje cijevi manjeg prečnika do pune popunjenosti slobodnog prostora u telekomunikacionoj kablovskoj kanalizaciji, popravku ili proširenja telekomunikacione kablovske kanalizacije, ojačanje i povećanje dimenzija antenskog stuba, adaptaciju prostora u objektima i slično), a na osnovu toga i odgovarajuće obaveze za operatora korisnika. U tom kontekstu, tumačenje obaveza navedenih u članu 14, a koje se odnose na povećanje raspoloživosti slobodnog prostora je potpuno jasno i nije potrebno dodatno pojašnjavati obaveze.

6. Komentar Crnogorskog Telekoma:

„Član 15 – stav 5 i 6 (proširenje kablovske kanalizacije)

Smatramo da je potrebno precizirati ovaj član kako bi se izbjegla različita tumačenja u praksi. Konkretno, u slučajevima kada infrastrukturni operator nema raspoloživog kapaciteta u postojećoj kablovskoj kanalizaciji, nije opravdano nametati mu obavezu obezbjeđivanja proširenja ili dogradnje telekomunikacione infrastrukture, ukoliko on sam nema poslovni interes da takvu investiciju realizuje. U suprotnom, nametanje takve obaveze bi predstavljalo prekomjernu regulatornu intervenciju, sa rizikom od neopravdanog finansijskog opterećenja operatora i negativnog uticaja na poslovnu sigurnost.

Predlog formulacije člana:

„Ukoliko infrastrukturni operator nema slobodnog kapaciteta u postojećoj kablovskoj kanalizaciji, obezbjeđivanje njenog proširenja ili dogradnje ne može se nametnuti operatoru, osim u slučaju kada on sam iskaže interes da realizuje takvo proširenje ili dogradnju.“

Odgovor Agencije na komentar 6: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Smatramo da u navedenim stavovima člana 15 nijesu utvrđene dodatne obaveze za infrastrukturnog operatora, već su u tim stavovima navedeni slučajevi popunjavanja slobodnog prostora u telekomunikacionoj kablovskoj kanalizaciji i način obezbjeđivanja slobodnog prostora, ako isti ne postoji. U tom kontekstu podsjećamo na odredbe člana 9 nacrtu pravilnika, kojim je precizirano koje obaveze ima infrastrukturni operator, a koje obaveze ima operator korisnik. Naime, kako je navedeno u članu 9, na osnovu tehničkog rješenja za zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture koje priprema infrastrukturni operator se utvrđuje potreba za pojedinim aktivnostima (npr. uvlačenje cijevi manjeg prečnika do pune popunjenosti slobodnog prostora u telekomunikacionoj kablovskoj kanalizaciji, popravku ili proširenja telekomunikacione kablovske kanalizacije, ojačanje i povećanje dimenzija antenskog stuba, adaptaciju prostora u objektima i slično), a na osnovu toga i odgovarajuće obaveze za operatora korisnika koji je dužan da snosi troškove pripreme i realizacije tehničkog rješenja. U tom smislu, bilo koja od navedenih aktivnosti ne može predstavljati prekomjernu regulatornu intervenciju, niti neopravdano finansijsko opterećenje za infrastrukturnog operatora.

U nastavku teksta je dat pregled komentara, primjedbi i sugestija **Mtel d.o.o. Podgorica** na Nacrt Pravilnika i odgovore Agencije na iste.

1. Komentar Mtel d.o.o. Podgorica:

„Član 4

Obzirom da se ovim pravilnikom ne reguliše izgradnja EKI i povezane opreme, smatramo da ovaj član ne treba postojati u ovom pravilniku.“

Odgovor Agencije na komentar 1: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Navedeni član Nacrta pravilnika se direktno odnosi na zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, na način što se podstiče zajedničko korišćenje postojeće elektronske komunikacione infrastrukture. Takođe, kod planiranja nove elektronske komunikacione infrastrukture je potrebno voditi računa i o potrebama za zajedničko korišćenje iste. Na ovaj način se efikasno podstiče zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture, što je jedan od ključnih aktivnosti Agencije. Pored toga, na ovaj način se smanjuju troškovi izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture, jer se ne duplira njena izgradnja.

2. Komentar Mtel d.o.o. Podgorica:

„Član 15 - stav 1

Svaki pojedinačni optički kabl treba da se nalazi u svojoj cijevi.

Svaki optički kabal ima specifikaciju fizičkih, mehaničkih i ekoloških karakteristika. U zavisnosti od tih karakteristika na pojedinim kablovima je i opis da se mogu uvlačiti direktno u cijev bez zaštitne cijevi. Obzirom da proizvođač kabla preporučuje/sugeriše da se može uvlačiti bez zaštitne cijevi, zašto onda uslovljavati uvlačenje kabla u zaštitnu cijev kada time zauzimamo više prostora? Po kojem tehnološkoj preporuci, standardu, pravilniku, domaćem ili međunarodnom, je donešen zaključak da se svaki optički kabal treba nalaziti u svojoj cijevi?“

Odgovor Agencije na komentar 2: Ne prihvata se.

Obrazloženje: Navedeni stav člana 15 donosi više prednosti prilikom instalacije i korišćenja optičkih kablova. Ovim rješenjem se obezbjeđuje bolja zaštita optičkih kablova, veća fleksibilnost prilikom instalacije novih kablova, odnosno izvlačenja kablova koji se ne koriste. Takođe, na ovaj način se povećava efikasnost korišćenja slobodnog prostora prilikom zajedničkog korišćenja, u velikim i malim cijevima telekomunikacione kablovske kanalizacije. Navedeni pristup su već implementirali neki od regulatora iz regiona i članica EU, pa smatramo da je takvo rješenje u potpunosti opravdano i prihvatljivo i za Crnu Goru. Nijesmo našli primjere u kojima se preporuke proizvođača telekomunikacionih kablova koriste kao osnov za utvrđivanje pravila za njihovo postavljanje.

3. Komentar Mtel d.o.o. Podgorica:

„Član 15 - stav 3

Efikasno popunjavanje prostora u cijevima telekomunikacione kablovske kanalizacije ostvaruje se istovremenim uvlačenjem dodatnih cijevi manjeg prečnika do pune popunjenosti. Slobodni prostor u telekomunikacionoj kablovskoj kanalizaciji popunjava se na način da se prvo popunjava prostor u cijevima manjeg prečnika, a potom se popunjava prostor u cijevima većeg prečnika. U slučaju kada je cijev manjeg prečnika nije funkcionalna, popunjava se prostor u cijevi većeg prečnika u skladu sa usaglašenim tehničkim rješenjem.

Ovaj stav sugerise da se svaka cijev velikog prečnika popuni sa cijevima manjeg prečnika zbog efikasnog popunjavanja prostora, što je apsurdno uzimajući u obzir član 9 stav 5.“

Odgovor Agencije na komentar 3: Obzirom da Mtel nije dao predlog za izmjenu ovog stava Agencija će zadržati postojeću formulaciju odredbe.

Obrazloženje: S obzirom da Agencija smatra da ne postoji ništa apsurdno u formulaciji navedenog stava, već se navedenom formulacijom povećava efikasnost popunjavanja prostora u cijevima telekomunikacione kablovske kanalizacije, ne smatramo da je potrebno mijenjati postojeću formulaciju stava.

4. Komentar Mtel d.o.o. Podgorica:

„Član 15 - stav 4

Cijev u koju se postavlja optički kabl treba da bude najmanjeg prečnika koji omogućava postavljanje predmetnog kabl.

Ukoliko operator ima želju da zakupi prostor za tri optička kabla, stavom 1 ovog člana trebali bi sva tri kabla provlačiti u sopstvenu cijev, npr. Ø20. Ukoliko uzmemo u obzir namjeru stava 2 ovog člana a to je efikasno popunjavanje prostora, racionalnije popunjavanje prostora u cijevi za konkretan slučaj jeste uvlačenje cijevi Ø40 i uvlačenja tri kabla u tu cijev. Stavom 4 ovog člana je dozvoljeno uvlačenje kablova pored postojećih u cijevima manjeg prečnika. Ne vidim razliku između kablovske infrastrukture i pristupnim telekomunikacionim kablovskim kanalizacijama stambenih i/ili poslovnih zgrada u pogledu uvlačenja kablova u cijevi manjeg ili većeg prečnika.

Pitanje: Da li operatori zakupljuju prostor (poprečni presjek) u TK infrastrukturi ili pravo na uvlačenje kabl?.“

Odgovor Agencije na komentar 4: Obzirom da Mtel nije dao predlog za izmjenu ovog stava Agencija će zadržati postojeću formulaciju odredbe.

Obrazloženje: Svrha ovog stava člana 15 jeste efikasno korišćenje slobodnog prostora u cijevima telekomunikacione kablovske kanalizacije, pa u tom kontekstu komentar Mtela ne korespondira sa onim što je napisano u stavu 4 člana 15. U odnosu na postavljeno pitanje, potpuno je jasno da operatori vrše zakup prostora u cijevima telekomunikacione kablovske kanalizacije.

5. Komentar Mtel d.o.o. Podgorica:

„Član 15 - stav 6

Ako na dijelu trase telekomunikacione kablovske kanalizacije postoji samo jedna cijev prečnika 50 mm ili 40 mm (PE50 ili PE40) i ako se u njoj već nalazi kabl koji se koristi, smatra se da na tom dijelu trase nema slobodnog prostora pa je za svako polaganje dodatnog kabla potrebno obezbijediti slobodan prostor proširenjem ili dopunom telekomunikacione kablovske kanalizacije.

Shodno primjedbama/sugestijama za stav 4 istog člana, ovo je takođe upitno. Tražimo posebno

pojašnjenje ovog stava shodno tabelama 3 i 4 priloga 1 ovog pravilnika koje navode načine efikasnog popunjavanja slobodnog prostora u cijevima malog prečnika sa ili bez optičkog kabla. U cilju optimalnog popunjavanja kablovske kanalizacije potrebno je voditi se preporukama proizvođača kablova, pod pretpostavkom da svaki proizvođač proizvodi optičke kablove po odgovarajućim tehničkim standardima i propisima. Ukoliko je preporuka proizvođača da se optički kabal ne mora uvlačiti u cijev malog prečnika ili mikrocijev, a operatoru to odgovara, ne trebamo biti uslovljeni sa uvlačenjem cijevi malog prečnika ili mikrocijevi. Takođe treba navesti da operator zakupljuje prostor (poprečni presjek) u TK infrastrukturi, tj. ukoliko zakupi okiten Ø40 ne treba biti uslovljen uvlačenjem jednog kabla kroz taj okiten već da može uvući i drugi kabal kroz isti ukoliko postoji prostor za to.“

Odgovor Agencije na komentar 5: Prihvata se.

Obrazloženje: S obzirom da navedeni stav nije usaglašen sa tabelom 4 iz Priloga 1, Agencija će izvršiti izmjenu ovog stava na način da njegovu formulaciju usaglasa sa navedenom tabelom iz priloga.

6. Komentar Mtel d.o.o. Podgorica:

„PRILOG 1

Da li možemo dobiti pojašnjenje na koji način su popunjene tabele u prilogu, tj. koju „formulu“ primjeniti prilikom efikasnog popunjavanja slobodnog prostora u cijevi velikog prečnika?“

Odgovor Agencije na komentar 6: Obzirom da Mtel nije dao predlog za izmjenu ovog stava Agencija će zadržati postojeću formulaciju odredbe.

Obrazloženje: U prilogu su navedeni mogući načini efikasnog popunjavanja slobodnog prostora u cijevima telekomunikacione kablovske kanalizacije, kao i maksimalni prečnici cijevi za uvlačenje optičkih kablova. Navedene tabele iz priloga su pripremljene u skladu sa uporednim iskustvima regulatora iz okruženja i EU.

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

Predsjednik Savjeta

Dr Milan B. Radulović, dipl.inž.el.

